

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО
АСОЦІАЦІЯ ДІЯЧІВ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

*III Міжнародні науково-практичні читання
пам'яті академіка Анатолія Авдієвського
6 – 7 березня 2019 року*

Київ -2019

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНА ВСЕУКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА СПІЛКА
АСОЦІАЦІЯ ДІЯЧІВ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

СУЧАСНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА

ВИПУСК III

МАТЕРІАЛИ

**III Міжнародних науково-практичних читань
пам'яті академіка Анатолія Авдієвського**

***НПУ імені М.П. Драгоманова
КИЇВ – 2019***

УДК 371.134:78

Сучасна мистецька освіта: матеріали III Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. Випуск III /Укл.: доктор пед. наук, проф. А.В. Козир. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. – 374 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 10 від 22 червня 2019р.).

І.М. Хомич

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ
ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З НАВЧАЛЬНИМ ХОРОВИМ
КОЛЕКТИВОМ**

Особливе місце у фаховій підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва займає формування готовності до здійснення педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом.

Результати проведених нами досліджень дозволили створити підґрунтя для визначення педагогічних умов підготовки майбутніх учителів музики до керівництва навчальним хоровим колективом, а саме: *забезпечення активної зацікавленості студентів професійною взаємодією з навчальним хоровим колективом; застосування комплексу сучасних інтеграційних засобів здобуття музичної інформації (мультімедіа, аудіо-, відеотехніка, відвідування вистав, фестивалів, концертів) щодо участі в організації самостійної навчальної діяльності; запровадження шляхів адаптації до використання набутих вокально-хорових та диригентських навичок на практиці.*

Перша педагогічна умова - *забезпечення активної зацікавленості студентів професійною взаємодією з навчальним хоровим колективом* являється однією з важливих умов методологічного забезпечення формування готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом.

Проблема спонукання майбутніх вчителів музики до продуктивної взаємодії з навчальним хоровим колективом актуалізує необхідність вироблення новітніх підходів, розроблення організаційно-творчих засад, змісту та науково-методичного забезпечення процесу удосконалення диригентсько-хорової підготовки студентів.

Підвищенню ефективності фахового зростання майбутніх спеціалістів присвячені дослідження таких вчених як В. Живов, А. Козир, А. Кречковський, А. Лашенко, П. Ніколаєнко, В. Соколов, Б. Тевлін та ін. Питання взаємодії керівника хору з учасниками хорового колективу, особливості стилю педагогічного керівництва хором розглядається у працях відомих керівників виконавських колективів А. Авдієвського, В. Мініна, К. Пігрова, К. Птиці, П. Чеснокова.

Дослідник Г. Падалка відносно практичного засвоєння мистецтва, організації практичних форм мистецької діяльності зазначає: «Структура практичної навчальної діяльності в галузі мистецтва включає: сформованість потребової сфери, чітке уявлення учнем мети практичної діяльності, оволодіння і свідоме застосування засобів практичного вирішення поставленої художньої мети і, нарешті, аналіз результату діяльності. Отже, спонукаючи учня до практичних занять, необхідно передбачити і спланувати структурні компоненти мистецької навчальної діяльності - сформувати настроєність, певну установку на практичне вправління» [1,с.173].

Установка студентів на професійну взаємодію з навчальним хоровим колективом, яку психологічна наука визначає як «неусвідомлювану готовність особистості до діяльності, за допомогою якої може бути задоволена потреба» і яка є фундаментом виникнення інтересу – « (лат. *interesse* - бути всередині) - емоційний вияв пізнавальних потреб людини, що реалізується у спрямованості людини на певні об'єкти, прагненні глибше і повніше їх пізнати» [2,с.99] формується в процесі творчої взаємодії викладача і студентів при активному використанні діалогових методів навчання, у процесі яких студенти вчаться

критично мислити, приймати самостійні рішення, зацікавлюються самостійною практичною роботою в хоровому класі.

Активна зацікавленість студентів професійною взаємодією з хором забезпечується синтезом включених у навчальну програму музичних дисциплін, об'єднаних в систему знань, що реалізуються в процесі педагогічної взаємодії з навчальним колективом. Важливою складовою даної педагогічної умови є забезпечення студенту ситуації успіху та високого рівня навчальних досягнень при взаємодії із студентським хоровим колективом. Таким чином здійснюється активізація пізнавальної позиції студента, формується його потреба в професійному зростанні, зацікавленість професійною взаємодією з хоровим колективом.

Друга педагогічна умова - *застосування комплексу сучасних інтеграційних засобів здобуття музичної інформації (мультимедіа, аудіо-, відеотехніка, відвідування вистав, фестивалів, концертів) щодо участі в організації самостійної навчальної діяльності* базується на сучасних тенденціях розвитку системи вищої освіти, пов'язаної з широким впровадженням в учбовий процес різних форм, засобів та методів активного навчання. Використання мультимедійних технологій надає нові можливості як в організації навчального процесу так і в розвитку творчих здібностей студентів.

У самій природі сучасних інтеграційних засобів здобуття навчальної та музичної інформації закладено відхід від авторитарності у педагогічній практиці, від директивної стратегії навчання та впровадження різноманітних форм діалогу між викладачем і студентом, можливості самоосвіти. Адже мультимедійні технології сприяють індивідуалізації навчання, доступності інформації і, в кінцевому результаті, побудові відкритої системи освіти, яка і забезпечує можливість самоосвіти, розвиток творчого потенціалу студента, його здатність до комунікативної діяльності, сприяє підвищенню інтересу й загальної мотивації до навчання.

Мультимедійні технології надають можливість студентам оперативно користуватися інформацією, об'єднувати аудіо і візуальні матеріали в організації навчального процесу. Це значно активізує навчальну інформацію, робить її більш наглядною для сприйняття і легкою для засвоєння. Доведено, що при комбінованому впливі через зір, слух і активну дію доля засвоєння студентом навчального матеріалу може дорівнювати 75% [2].

За допомогою мультимедійних технологій студенти мають можливість активно приймати участь у процесі навчання, привчаються самостійно шукати навчальні матеріали, мислити, самостійно приймати рішення, формувати репертуар для навчального хорового колективу. Варто також наголосити, що істотне місце в організації самостійної навчальної діяльності студентів повинно займати відвідування вистав, фестивалів, концертів. Це сприяє постійному загальному музичному розвитку майбутніх учителів музики, стимулює заохочення до самостійного опанування необхідними професійними вміннями.

Отже, застосування комплексу сучасних інтеграційних засобів здобуття музичної інформації щодо організації самостійної навчальної діяльності студентів надає нові можливості як в організації навчального процесу так і в розвитку творчих здібностей студентів і, у підсумку, сприяє формуванню готовності майбутніх учителів музики до професійної взаємодії з творчим колективом.

Третя педагогічна умова - *запровадження шляхів адаптації студентів до використання вокально-хорових та диригентських навичок на практиці*. Вміння майбутнього вчителя музики творчо застосовувати в практичній роботі з навчальним хоровим колективом одержані знання та навички забезпечується єдністю музично - теоретичної, інструментальної, вокальної, хорової, диригентської та методичної підготовки. Особливість педагогічної взаємодії майбутнього фахівця з навчальним хоровим колективом полягає в поєднанні

всєбічного музичного розвитку із диригентською технікою, яка вдосконалюється в процесі роботи з хором.

Формування педагогічної взаємодії у процесі колективного музикування базується на встановленні глибоких психологічних контактів між студентом, що виступає в якості керівника та учасниками хорового колективу. Студент в якості керівника повинен чітко ставити перед учасниками хору завдання, корегувати вокальне звучання, в достатній мірі володіти диригентською технікою. Застосування вищезазначеної педагогічної умови передбачає творчий діалог викладача із студентом, при якому викладач не пригнічує творчої активності студента, студенту надається свобода вибору дій і способів вирішення творчих завдань в практичній роботі з хором.

Адаптація студентів до застосування набутих знань і навичок під час педагогічної взаємодії з творчим колективом передбачає застосування діалогових методів навчання, у процесі яких студент вчиться приймати самостійні рішення, критично мислити, бути активним учасником педагогічної взаємодії.

Визначені педагогічні умови у взаємодії та взаємозв'язку забезпечують ефективність процесу формування готовності майбутніх учителів музики до професійної взаємодії з творчим колективом. Ефективність педагогічної взаємодії майбутнього вчителя музики з навчальним хоровим колективом багато в чому залежить від удосконалення системи методів навчання, оновлення методик диференційованого підходу до викладання вокально - хорових дисциплін, розвитку творчої самостійності, самовдосконалення професійних якостей.

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) – К.: Освіта України, 2008. —с. 274 с.*
- 2. Степанов О. М. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. /О.М.Степанов, М.М.Фіцула.-3-тє вид., доповн.-К.: Академвидав,2012.- 528 с. - (Серія "Альма-матер ").*